

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України
09 вересня 2025 року № 1407

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
06 жовтня 2025 року
за № 1444/44850

Положення про капеланську діяльність у сфері охорони здоров'я

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає особливості здійснення капеланської діяльності у закладах охорони здоров'я та реабілітаційних закладах, що надають реабілітаційну допомогу у сфері охорони здоров'я (далі – реабілітаційні заклади).

2. Капеланська діяльність у закладах охорони здоров'я здійснюється капеланами в охороні здоров'я (далі – капелани) та помічниками капеланів в охороні здоров'я (далі – помічники капелана) з метою задоволення духовно-релігійних потреб пацієнтів, членів їх сімей та працівників закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів.

3. Задоволення духовно-релігійних потреб у сфері охорони здоров'я передбачає систему заходів, спрямованих на забезпечення реалізації конституційного права пацієнтів, членів їх сімей та працівників закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів на свободу світогляду та віросповідання шляхом здійснення духовної (душпастирської) опіки.

4. Капелани, помічники капелана у своїй діяльності керуються Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законами України «Про свободу совісті та релігійні організації», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні», постановами Верховної Ради України і указами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України та іншими актами законодавства України, наказами МОЗ та цим Положенням.

5. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

духовна (душпастирська) опіка – діяльність, спрямована на забезпечення духовно-моральної підтримки та сприяння формуванню життєстійкості і належного духовно-психологічного стану пацієнтів, членів їх сімей та працівників закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів;

капелан в охороні здоров'я – священнослужитель, який відповідає вимогам, визначеним Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я», затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29 березня 2002 року № 117, та професійним стандартом «Капелан в охороні здоров'я»;

капеланська діяльність у сфері охорони здоров'я – професійна діяльність у сфері охорони здоров'я, що здійснюється капеланами в охороні здоров'я та помічниками капеланів в охороні здоров'я з метою задоволення духовно-релігійних потреб пацієнтів, членів їх сімей та працівників закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів;

помічник капелана в охороні здоров'я – служитель, який відповідає вимогам, визначеним Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я», затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29 березня 2002 року № 117, та професійним стандартом «Помічник капелана в охороні здоров'я».

Інші терміни у цьому Положенні вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про свободу совісті та релігійні організації», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» та інших нормативно-правових актах у сфері охорони здоров'я.

II. Організація капеланської діяльності у закладах охорони здоров'я

1. Капеланська діяльність у закладах охорони здоров'я, реабілітаційних закладах організовується та здійснюється капеланами та помічниками капелана, завдання та права яких визначено у розділі III цього Положення.

2. Трудові відносини капелана та помічника капелана з закладами охорони здоров'я регулюються Кодексом законів про працю України та іншими нормативно-правовими актами про працю.

3. Капеланська діяльність здійснюється на громадських чи волонтерських засадах у разі наявності договору про співпрацю між закладом охорони здоров'я, реабілітаційним закладом та релігійною організацією, до якої належить капелан, помічник капелана.

4. Наявність в закладі охорони здоров'я, реабілітаційному закладі штатних капеланів не є підставою для:

перешкоджання капеланській діяльності у цьому закладі капеланів інших релігійних організацій (конфесій), які здійснюють свою діяльність на громадських чи волонтерських засадах;

відмови в організації задоволення духовно-релігійних потреб та забезпеченні доступу іншого священнослужителя до пацієнта на його прохання.

5. З метою належної організації капеланської діяльності штатний капелан закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу сприяє діяльності капеланів та помічників капелана, які здійснюють свою діяльність у цьому закладі на громадських чи волонтерських засадах, та подає їх список до керівника закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу.

6. Керівник закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу забезпечує капеланів, помічників капелана приміщенням для здійснення ними заходів духовної (душпастирської) опіки.

III. Завдання та права капелана та помічника капелана

1. Завданнями капелана, помічника капелана є:

організація та проведення релігійних ритуалів і релігійно-просвітницьких заходів, пов'язаних із задоволенням духовно-релігійних потреб пацієнтів, членів їх сімей та працівників закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу, забезпечення рівності їх прав на духовну (душпастирську) опіку та добровільності участі у богослужіннях та релігійних обрядах;

організація та проведення урочистих богослужінь і заходів з нагоди загальноновизнаних релігійних та державних свят, сприяння консолідації віруючих пацієнтів та працівників закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу навколо релігійних, культурних і духовно-моральних цінностей;

здійснення індивідуальних та групових заходів духовної (душпастирської) опіки над пацієнтами, членами їх сімей та працівниками закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу, в тому числі в рамках надання психосоціальної допомоги, надання духовної допомоги та підтримки особам різного віку, проведення духовного (душпастирського) консультування дорослих і дітей;

організація та проведення навчально-виховних і культурно-просвітницьких заходів, спрямованих на розвиток особистих та колективних духовно-моральних якостей пацієнтів та працівників закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу, ознайомлення бажаючих з основами релігійного вчення;

визначення потреб віруючих пацієнтів та працівників закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу у духовній (душпастирській) опіці, надання консультацій керівнику закладу щодо релігійних питань;

налагодження міжрелігійної (міжконфесійної) співпраці, підтримка партнерських відносин з представниками різних релігійних організацій (конфесій), які здійснюють діяльність у закладі охорони здоров'я, реабілітаційному закладі;

взаємодія з громадськими, благодійними, волонтерськими організаціями та надавачами соціальних послуг з питань організації та проведення заходів,

спрямованих на соціальну підтримку пацієнтів, членів їх сімей та працівників закладу охорони здоров'я, реабілітаційного закладу.

2. Капелан, помічник капелана має право здійснювати професійну діяльність у закладі охорони здоров'я, реабілітаційному закладі в рамках виконання завдань, визначених пунктом 1 цього розділу.

3. Капелан, помічник капелана не повинен втручатися в процес надання медичної та реабілітаційної допомоги у закладі охорони здоров'я, реабілітаційному закладі.

**Начальник Управління
медичних кадрів, освіти і науки**

Сергій УБОГОВ